

Vihannestuetannon tulevaisuus

Monihyötyiset viljelymenetelmät vihannestiloilla (HYÖTY) -hankkeessa on järjestetty kuusi vihannestuetannon tulevaisuus -työpajaa vuosina 2024-2025.

- 20.3.2024 Tulevaisuuden kestävä vihannestuetanto Lounais-Suomessa - tulevaisuustyöpaja Piikkiössä [materiaalit](#)
- 5.4.2024 Tulevaisuuden kestävä vihannestuetanto Itä-Suomessa -tapahtuma Iisalmessa ja etänä [materiaalit](#)
- 20.11.2024 Framtidens hållbara grönsaksproduktion i Vasa och via teams [material](#)
- 11.2.2025 Vihannestuetannon tulevaisuuden polut vuoteen 2035 -tapahtuma Piikkiössä [materiaalit](#)
- 19.3.2025 Vihannestuetannon tulevaisuus 2035 – näkymät ja tavoitteet -webinaari [materiaalit](#)
- 26.3.2025 Framtidsutsikter för grönsaksproduktion fram till 2035 – webinarium [material](#)

Vihannestuetannon tulevaisuus -työpajojen koosteet seuraavilla sivuilla.

Monihyötyiset viljelymenetelmät vihannestiloilla (HYÖTY) -hankkeen tavoitteena on uudistaa vihannesten tuotantojärjestelmiä edistämällä niiden ilmastoviisautta, resilienssiä ja monimuotoisuutta. Hankkeessa tunnistetaan vihannestuetannon vahvuuksia ja kehittämiskohteita ja tuotetaan ratkaisuja yhdessä toimijoiden kanssa. Hankkeessa kehitetään ympäristövastuullisia, monimuotoisuutta ja monihyötyisyyttä tukevia vihannesten tuotantomenetelmiä. Valtakunnallisen maaseutuhankkeen toteuttajat ovat Luonnonvarakeskus ja Svenska Lantbrukssällskapens förbund (SLF). Hankkeen kesto on 1.1.2024-31.12.2026, ja se rahoitetaan EU:n maaseuturahoituksella Hämeen ELY-keskuksen kautta.

Lisätietoja

Terhi Suojala-Ahlfors, erikoistutkija, Luonnonvarakeskus, terhi.suojala-ahlfors@luke.fi, puh. 050 316 5143

Karoliina Rimhanen, tutkija, Luonnonvarakeskus, karoliina.rimhanen@luke.fi, puh. 040 747 1255

Euroopan unionin
osarahoittama

Vihannestuotannon nykytila Lounais-Suomessa

Vahvuudet

Monipuolisuus, eri kasvit
Hyvä luomutuotanto ja tuotteet
Viljelyvarmuus
Läpinäkyvä tuotantoketju
Tuoteturvallisuus
Maantieteellinen sijainti
Puhdas ilma
Ilmasto
Puhdas maa
Mahdollisuus kasteluun
Valoisat yöt- tillin aromi
Pitkä kasvukausi
Lämpötilan nousu lisää kasvua
Aikaisuus
Vettä ja maata riittää
Saviset maat
Tasaiset peltolohkot
Sopiva maalajikirjo
Tuotteiden tunnettavuus Varsinais- ja etelä-Suomessa hyvä
Paljon kuluttajia, lyhyet kuljetusmatkat
Kotimaisten tuotteiden arvostus
Vegaanit
Paljon viljeltävää pinta-alaa
Viljelyosaaminen
Asiantuntijat
Puutarhaoppilaitos alueella, työntekijöitä tiloille
Isot vakiintuneet toimijat joilla valmiit markkinat
Jalostajat ja pakkaamot
Logistiikka
Pohjoismaiden yhteistyö ja tiedonjakelu

Heikkoudet

Työvoiman saatavuus
Viljelijöiden jaksaminen
Ikääntyminen ja jatkuvuus uhattuna mikäli uutta sukupolvea vastukseen ei löydy
Jatkajien puute
Jatkuvuus epävarmaa, tilat vähenevät
Alkutuottajan saama hinta tuotteesta
Korkeat kustannukset tuotantopanoksissa
Keskusliikkeiden vaatimustaso nousee (vain osalle) ja tästä seuraa työtaakkaa ja lisää kustannuksia
Keskittyneisyys, jos ydinalue ja äärevä sää - ei tuotantoa - tuonti jatkossa, markkinoiden luottamus
Asiakkaat ostavat aina samat tuotteet, hinta ja kiinnostus
Aloittamisen vaikeus
Houkuttelevuuden puute
Arvostuksen puute
Uskon puute
Ilmastonmuutos
Ääriolosuhteet, kuivuus, märkyys
Säiden vaihtelut
Ilmasto, viileys, kasvukausi yhä lyhyt
Uudet rikat, rikkakananhirssi, koisot
Uudet tuholaiset esiintyvät (vieraslajit) mitä tehdään?
Suht runsaat tuhoojakannat
Hirvieläinkannan lisääntyminen ja tuhot vihanneslokoilla
Taudit
Itämeren saastuminen
Pitkä ja kylmä talvi? Miten kasvihuoneet pärjää?
Lyhyt sesonki ja kotimaisia kasviksia saatavissa vain osan vuotta, esim. purjo
Torjunta-ainevalikoima pienenee
Maa ravintoköyhää
Peltomaan ravinnepuutokset
Saviset maat
Huonot maalajit
Vesitalous
Viljelykierto - sijainti, tuholaispainheet
Hyvien viljelymaiden riittävyys
Pienet tilakoot
Pienviljely on haastavaa
Puutarha-alan tutkimuksen väheneminen
Heikko kilpailukyky kilpailijamainin verrattuna
Byrokratia

Mahdollisuudet

Puhdas ilma
Ilmastonmuutoksen myötä kasvukausi pidentyy
Ilmasto lämpenee, uudet lajit menestyvät esim viininviljely
Uusien lajikkeiden sopeutuminen ilmaston muuttuessa
varhaistuotanto
Viljelyalue suurenee ilmaston lämmetessä
Satotasot nousevat
Monipuolisuus
Vesi, maa-ala
Tutkimus
Ammattitaito
Innovaatiot, turve ym.
Uudet tuotteet
Brändäyksellä paljon mahdollisuuksia
Hyvä neuvonta ja koulutus
Digi-alustat
Robotit
Koneellistuminen
Automatisointi
Kastelu
Tunnelit, harsot
Verkot
Biostimulantit
Biologinen torjunta, ruiskutuksien vähentäminen
Enemmän luomutuotantoa ja monimuotoisuutta
Innostus omavaraisuuteen ja kotimaisuuteen
Pienviljelyn lisääminen ja suoramyynti, lähiruokaa
Nuorten innostaminen alalle, Livia, Axxel
Työllistyminen
Keskittyminen, tilakoon kasvu, markkinointi, automatisointi
Tilojen jakaminen vuokralaisille, taakka osittuu, vastuut, työt ja tuotteet
läpinäkyvä tuotantoketju - kasvin suojele, lannoitus, työntekijöiden hyvinvointi
Kasvien kulutuksen kasvu
Lähellä kulutusta
REKO
Elintarvikkeiden jatkojalostusta alueella
Peruna
Metsäpuutarhaajatuksen vahvistaminen
varastoitavat lajikkeet - säilyvyys

Uhat

Ilmastonmuutos
Vaihtelevat sääilmiöt
Ilmastonmuutos voi lisätä myös myrskyjä ja voi aiheuttaa tuhoja sadolle
Muuttuva ilmasto, (uudet) taudit ja tuholaiset
Sään ääri-ilmiöt kasvukaudella, kuivuus ja märkyys
Rikkakasvit
Haittalajit
Luonnon köyhtyminen
Ympäristökuorma luonnolle
Vesitalous on uhka, sääilmiöt ja pohjavedet
Peltomaan humuksen vähyys
Ryöstöviljely
Mikro- ja nanomuovi
Keskittyminen, yksipuolinen viljely, vaikutukset maaperään
Pitkä viljelyhistoria, kasvitautit, tuholaiset
Lyhyt viljelykierto
Osaavan työvoiman saatavuus tiloille
Työn käsityövaltaisuus, ongelmia työvoiman saatavuuden kanssa
Kasvin suojeleaineet vähenee
Viljelijän jaksaminen
Puutarha-alan tutkimuksen väheneminen
Hinta
Kulutus ei kasvakaan - kannattavuus laskee
Kustannusten nousu, tulot, kannattavuus?
Varastointikustannukset
Ulkomaan tuonti halvalla
Isot yhtiöt valtaavat kaiken
Hinnoittelu määrää tai päättää miten menee markkinat
Kauppaketjujen valta - ohjaa tuotantoa
Kuluttajien harhautuminen pois "Suomi"-ruuasta
EU-ohjeistus ja lainsäädäntö, byrokratia
Lakkoilu ja vaikutukset toimituksiin
Metsä- tai maatila, mitä halutaan? Onko hyvä tasapaino?
Kaupungistuminen, viljelymahdollisuudet

Vihannestuotannon tulevaisuus Lounais-Suomessa

Olisipa hienoa jos... (1/2)

- vihannestuotanto olisi monipuolista
- luomutuotantoa ja useampaa kasvia viljeleviä pientiloja olisi enemmän
- pienemmälläkin viljelmällä saisi elannon
- mahdollisuuksia pienviljelyyn parannettaisiin
- kastelukalustoa ja vettä olisi riittävästi saatavilla jokaiselle viljelijälle
- tukipolitiikka tukisi enemmän niinä vuosina kun pelto ei tuota tuotantotulosta
- vihannestuotanto Lounais-Suomessa olisi kannattava ja työllistävä elinkeino
- tuottajahinnat nousisivat
- työntekijöiden palkkataso pysyisi kohtuullisena ja työ olisi kiinnostaa myös suomalaisille
- palkkaus olisi alalla parempi
- kaikilla työntekijöillä olisi kohtuulliset työajat ja kohtuullinen palkka, myös ulkomaalaisilla
- kuluttaja ja kauppa arvostaisivat kotimaisuutta. Tämä mahdollistaisi investoinnit kehittämiseen jatkossa.
- ei olisi pandemioita eikä sotaa sekoittamassa maailmantaloutta, tuotantopanosten hinnat, työvoima yms.
- tuotanto olisi tasapainossa kulutukseen nähden. Tuotettaisiin hyvälaatuisia, hyvän makuisia ja myyviä, kuluttajalähtöisiä tuotteita
- puutarhataloutta arvostettaisiin enemmän
- puutarhatalouden tutkimukset jatkuisivat ja niihin saisi hyvin rahoitusta
- Lounais-Suomi voisi olla vihanneksien viejä, vettä riittää
- vihanneksia vietäisiin
- viennin osaaminen olisi hyvä
- luomutuotannon harjoittamisessa ei olisi niin paljon sääntöjä ja kallista byrokratiaa
- luomuviljely ja -menetelmät olisivat yleisesti käytössä
- luomuviljely olisi helpompaa
- voitaisiin siirtyä kestävämpiin tuotantotapoihin
- monokulttuurisesta tuotannosta päästäisiin eroon tai sitä voitaisiin vähentää
- pientiloille olisi enemmän kysyntää
- kannattavuus paranisi
- aloittaminen helpottuisi
- luomutuotanto lisääntyisi
- tuotanto olisi ympäristöystävällistä
- tuottajat saisivat myytyä tuotteensa paremmin suoraan kuluttajalle
- kaikilla tiloilla olisi jatka
- eläköityville viljelijöille löytyisi jatkajia
- vihannestuotanto olisi/pysyisi taloudellisesti kannattavana Lounais-Suomessa
- nykyisille tiloille löytyisi jatkajia
- pystyttäisiin vastaamaan kotimaan markkinoiden tarpeisiin ja jopa viemään tuotteita ulkomaille

Vihannestuotannon tulevaisuus Lounais-Suomessa

Olisipa hienoa jos... (2/2)

- oma verkkokauppa toimisi
- pienviljely olisi kannattavaa
- monimuotoisuutta voitaisiin hyödyntää paremmin
- vastuuta voisi jakaa
- olisi vientiä enemmän
- kaupan neuvotteluasema olisi heikompi
- ei olisi tuholaisia
- olisi kannattavaa
- olisi monipuolista viljelyä, jossa pystytään entistä paremmin huomioimaan ympäristö, parantamaan maata ja varautumaan sääilmiöihin
- saisimme hyödynnettyä aurinkovoimalla sähköä, jota voitaisiin käyttää kasvihuoneiden lämmittämiseksi kylminä aikoina
- tuottavuuden lisääntyessä oppisimme lisää markkinoinnista, miten suomen vihannestuotantoa markkinoitaisiin tehokkaammin ja houkuttelevammin
- viljely olisi hyvin sopeutunut ilmastonmuutokseen ja viljelyvarmuus parempi
- jos viljely kiinnostaisi myös nuoria enemmän ja alalla olisi enemmän näkyvyyttä
- lähituotanto lisääntyisi ja kohtaisi tarjonnan
- vihannesten käyttöä lisättäisiin julkisella sektorilla
- tuottajalle maksettaisiin paremmin kauppaketjujen katteen kustannuksella
- ilmasto ei muuttuisi liikaa
- viljelyä arvostettaisiin paremmin ja otettaisiin pienet tuottajat paremmin huomioon
- maatalousyrittäminen ja sen aloittaminen olisi halvempaa
- tilat eivät autoituisi vaan niiden elämä jatkuisi, vaikka jaettuna
- hinnoittelu olisi avoimempaa ja sitä kautta markkinaehtoisempaa ja markkinatilanteet huomioon ottavampia
- vihannesviljelyn (maatalouden) ympäristökuorma olisi nykyistä pienempi ja siihen kohdistuvan regulaation uhka vähäisempi
- keskustelu ostajien kanssa olisi avointa ja tasa-arvoista
- saisin ajoissa työntekijät kausityöhön
- kaikki tilalla olisi järjestyksessä (tuotantopanokset, koneet ja laitteet)
- viljelijä saisi kunnon palkan työstään - kaupan katetta pienentämällä
- tutkimukselle saataisiin lisää rahaa
- luonnon monimuotoisuus olisi enemmän näkyvissä kaikkialla, maatiloilla ja kaupungeissa
- olisi oma pien-luomutuotantomaatila
- kotimaista, puhdasta ruokaa olisi saatavilla ympäri vuoden kohtuuhintaan
- huoltovarmuus olisi 98 %
- viljelyn/toiminnan byrokratia olisi selkeämpää ja helpompaa
- maatalousyrittäjä saisi työlleen kunnon korvauksen
- kerran kesässä ehtisi pitää koko päivän vapaata
- säät suosisivat koko kauden
- maatalouden arvostus paranisi
- olisi enemmän luomu ja lähiruokatuantoa
- luomutuotteet eivät olisi kalliimpia kuin muut tuotteet
- ihmisten kulutustottumukset palaisivat viljelykalenterin mukaisesti "luomu"kulutukseen
- työn arvostus nousisi siten, että tavallisiinkin töihin olisi kiinnostuneita uusia tekijöitä eivätkä kaikki vain tahtoisivat mahdollisimman vähän tunteja ja korkeaa palkkaa ja huippukivaa työtä
- tulevaisuudessa alueella olisi monipuolista tuotantoa joka olisi tuottajille kannattavaa ja jota kuluttajat arvostaisivat nykyistä enemmän

Vihannestuotannon tulevaisuus Lounais-Suomessa

Ratkaisuja toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi (1/2)

- Monipuolistetaan viljelyä, se parantaisi viljelyn riskien hallintaa
- Turvataan pienten ja isojen tilojen kannattavuus, tuotannon kasvattaminen edellyttää erikokoisia tiloja
- Suoramyyntiä kuluttajalle
- Kuluttajan informaatio-ohjaus
- Panostetaan tuholaitosten hallintaan nykyistä enemmän
- Poistetaan peurat ja villisiat
- Maksetaan tuottajalle parempaa hintaa
- Julkinen sektori voisi käyttää enemmän kotimaisia vihanneksia
- Tehdään pienviljelystä kannattavaa
- Lisätään monimuotoisuutta, jolloin kaikki ei ole yhden kortin varassa, vastuu voidaan myös jakaa, maanviljelijällä oma tukkuri
- Hyödynnetään aurinkoenergiaa ja muuta uusiutuvaa energiaa nykyistä paremmin
- Panostetaan viljelyn ympäristöystävällisyyteen
- Panostetaan biokaasuun
- Tuotetaan omaa öljyä
- Lisätään peltojen kasvipeitteisyyttä ja viherkesantoja
- Virastot voisivat tutustua ja ymmärtää viljelijän arkipäivää nykyistä paremmin (asiakasajattelu) eli lisätään joustoa molempiin suuntiin
- Ruuan hinta tulisi olla kohdillaan, viljelijän tulisi saada riittävästi rahaa ja tuontiruuan hinnan tulisi olla riittävän korkea
- Monipuolistetaan viljelyä ja huomioidaan paremmin maan kasvukunto
- Panostetaan ilmastomuutoksen sopeutumiseen. Kun viljely sopeutuu ilmastomuutokseen, viljelyn hallinta on helpompaa
- Panostetaan alan kiinnostavuuteen nuorten keskuudessa ja alan näkyvyyteen
- Pysäytetään ilmastomuutos
- Panostetaan viljelyn arvostuksen nostamiseen mikä edistää pienviljelijäkulttuurin laajenemista
- Lisätään vientiä
- Valtio voisi panostaa vientiin ja viennin edistämiseen
- Lisätään viljelijöiden yhteistyötä, auttaa myös viennin edistämisessä
- Nostetaan tuotteiden jalostusarvoa
- Panostetaan luomuun ja luomuvientiin
- Otetaan mallia ahvenanmaalaisuudesta Varsinais-Suomeen
- Perustetaan alueellinen ruokaklusteri ja satsataan hankkeiden hyvien oppien laajempaan käyttöön hankkeiden jälkeen
- Lisätään vihannestuotannon glamouria ja trendikkyyttä
- Lisätään luomua ja lähiruokaa
- Kasvatetaan luomun viljelyalaa
- Tarkistetaan tuotteiden hintoja, jotta tilojen kannattavuus saadaan nousuun
- Hinta muodostuu kysynnän ja tarjonnan mukaan, ollaanko valmiita maksamaan
- Nykyistä kaupan katetta tulisi pienentää
- Lisätään osaamista, luomutuotanto vaatii vahvaa viljelyn ammattitaitoa
- Panostetaan luomun markkinointiin kuluttajille
- Panostetaan kausituotteisiin, pitääkö kaikkea olla saatavilla ympärivuoden

Ratkaisuja toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi (2/2)

- Tilanpidon jatkaminen, mitä keinoja tähän
- Luopuvan tilan maiden vuokraaminen pienempinä paloina, esim. kotitarvetuotantoa useammille kotitalouksille
- Tilojen jatkamiseen liittyvien lainsäädännön haasteiden purkaminen
- Haasteiden ratkominen, jotka liittyvät alueelliseen erikoistumiseen
- Monokulttuurisesti hoidettujen peltöjen maan rakenteen korjaaminen
- Karjanlannan käyttö laajemmin maan kasvukunnon parantamiseksi
- Viljelyn monipuolistaminen, ei monokulttuuria
- Tukipolitiikan tulisi mahdollistaa pääviljelykasvien välivuodet
- Tuottajahintojen tulisi nousta
- Panostetaan kotimaisen tuotannon arvostuksen lisäämiseen, huomio kuluttajiin ja kauppaan
- Kehitetään uusia lajikkeita ja panostetaan hyvään laatuun pitkäjänteisesti
- Luodaan strategia miten Suomesta tehdään vihannesten vientimaa
- Luodaan vientikanavia suomalaisille vihanneksille
- Lisätään suoramyyntiä eli keskusliikkeet ja tukut välistä pois
- Varmistetaan tutkimuksen jatkuminen ja jalkauttaminen pysyvällä rahoituksella
- Pidetään tutkimus ja osaaminen korkealla tasolla ja varmistetaan rahoitus
- Helpotetaan ja edistetään jatkajien löytymistä tiloille
- Panostetaan osaamisen kehittämiseen
- Vähennetään luomun byrokratiaa, tehdään tarkastuskäynneistä halvempia
- Panostetaan kestävytyteen, edistetään luomumenetelmien käyttöä kaikilla tiloilla
- Edistetään ympäristöystävällistä tuotantoa
- Panostetaan kastelun saatavuuteen
- Lisätään koulussa opetusta ja tietoutta maataloudesta ja vihannesten tuotannosta
- Lisätään kuluttajien tietoisuutta ja arvostusta, sitä kautta hinta saadaan paremmaksi, kun kuluttajat valmiita maksamaan. Otetaan oppia marjanviljelystä
- Lisätään yhteistyötä puutarha-alalla ja tuottajaorganisaatioissa

Vihannestuotannon nykytila Itä-Suomessa, ryhmät paikan päällä lisälmessa

Vahvuudet

Kohtuuhintaista peltoa saatavilla
Puhtaat pellot ja vesi
Viljelyyn soveltuvat maalajit
Hyvä peltojen kasvukunto
Kasteluveden saatavuus hyvä
Ympäristöolosuhteet hyvät
Hyvä maku
Osaamista vuoroviljelystä
Vain vähän tauteja ja tuholaisia
Marjantuotannossa käytettäviä koneita voidaan hyödyntää myös vihannetiljelyssä

Heikkoudet

Ei vahvoja vihannetiljelyperinteitä
Jalostavan teollisuuden puute alueella
Markkinointivaikeudet
Vihanneksille sopivien varastotilojen puute
Sopivan konekannan saatavuus
Suoraan nurmen jälkeen tuhoajajärkejä (sepän toukat, rikkakasvit)
Lyhyehkö kasvukausi
Haasteelliset keliolosuhteet
Pienet peltolohkot
Pitkät välimatkat – asiakaskunta kaukana
Kuljetuskustannukset
Vihannesten tuottajahinnat ovat alaiset ja muut kustannukset taas kasvavat
Työvoimaa tarvitaan → saatavuus?
Osaamisen puute uuteen siirryttäessä
Neuvontaa, koulutusta ja muuta tukea rajallisesti saatavissa

Mahdollisuudet

Yritteliäisyys, positiivinen kulttuuri
Paikallisuus – lähiruoka – tuore
Ruokatrrendit – monipuolisempi valikoima
Koko Suomen markkinat
Perinnekasvikset
Ravintolat
Vienti
Brändäys!
Kasvava kasvisten kysyntä
Kasvissyönnin yleistymisen
Maailmantilanne?

Uhat

Kulttuurin / osaamisen puute
Kustannusten nousu
Kannattavuus
Maailmantilanne?
Markkinatilanteen muutokset, ostajien/kuluttajien käyttäytyminen
Välimatkat → jalostajat kaukana
Työvoiman saatavuus, kausityön haasteet
Uusien viljelijöiden kiinnostus jatkaa tuotantoa
Kotimaiset kasvikset eivät ole kovin myyviä ja trendikkäitä
Kuka omistaa maatalousmaan? Voiko ulkomaalaiset sijoitusfirmat ostaa pelloja ja viljelyttää Suomessa "siirtomaatyylillä"
Tuhoajat lisääntyvät, kun tuotanto kasvaa

Vihannestuotannon nykytila Itä-Suomessa, etäryhmät Zoomissa

Vahvuudet

Peltoja on riittävästi Itä-Suomen alueella

Kasvutaudit vähäisiä

Paksu lumipeite talvisin

Marja- ja vihannesteemaisia hankkeita ollut viime aikoina paljon

Hyvä maapohja, hyviä viljelyalueita ja mahdollisuus viljellä vihanneksia.

Puhdas luonto, vähän teollisuutta.

Luonnonvara-alan koulutusta tarjolla.

Vettä saatavilla kasteluun.

Peltopinta-alaa on, mutta hyvä tiedostaa viljelykierron merkitys ennen vihannenviljelyyn vaihtamista.

Kasvintuhoojia ei niin paljon.

Logistiikka Etelä-Pohjois-Savo-akselilla helppo toteuttaa.

Pohjois-Karjalasta vaikeampi kuljettaa sekä enemmän kustannuksia.

Lähimarkkinat

Esimerkiksi Kiuruvesi käyttää paikallisia tuotteita, jolloin tämä huomioidaan kulutuksessa.

Yritteliäät ihmiset

Puhtaat ja pienet pellot (kasvintuhoojien hallinnan kannalta peltojen sirpaleisuus vahvuus)

Vettä saatavilla

Sipulin ja kasvihuonevihannestuotannon vahva tuotanto (Vehviläinen, Järvi-Suomen kartano/Fanifarm)

Liikenneyhteydet

Heikkoudet

Väkimäärä vähäistä joten työntekijöiden saaminen haastavaa ja pitkät välimatkat

Riittävän osaamisen puute

Oppimiseen soveltuvien paikkojen vähyys

Vihannenviljelyn mahdollisuuksia ei tunneta

Työ on raskasta

Alalla heikko kannattavuus

Logistiikka (kaukana) ja esimerkiksi sopimustuotanto ei kannattavaa sijainnin ja kuljetuskustannusten kannalta.

Viljelyvyöhyke.

Itä-Suomen alueella ei vihannealan asiantuntijaa.

Vihannesten jatkojalostusta ei ole, suuria toimijoita ei ole.

Tiedettävä pellon ravinnepitoisuudet ja pH, jotta edellytykset kasvintuotannolle on."

Mahdollisuudet

Ravintolat ja kaupat ovat kiinnostuneita ostamaan paikallisia tuotteita

Ilmasto lämpenee joka tuo mahdollisuuksia laajentaa vihannestuotannon laajuutta

Uusia lajeja ja lajikkeita voidaan ottaa mukaan kasvatukseseen

Uudet kasvit, joita voi testata.

Mahdollisuus kastella.

Poimijarobotit.

Kasvukauden piteneminen.

Lähiruuan arvostus paranee.

Puhtaus ja laadukas lopputuote.

Vienti tulevaisuudessa.

Paljon laajentamismahdollisuuksia

Uusia viljelijöitä voisivat kiinnostaa myös uudet kasvit (kasvinviljely vähemmän sitovaa kuin kotieläintalous, jatkaminen kasvitilana voi olla helpompaa).

Houkuttelevia työpaikkoja (hyvä maine)

Tilojen yhteistyö (yhteinen markkinointi jo)

Jos kunnat oppivat hankkimaan lähituotantoa

Välipalatuotteet, puolivalmisteet, (snack, sipsit - hamppusnack on niihin hyvää, samantapaista voisi tehdä juureksista)

Ilmastomuutoksen myötä kuivuus Etelä-Euroopassa voi pahentua, pohjoisen hedelmä-, vihannes- yms. tuotanto voi sen takia osuudeltaan kasvaa

Lannoitteen saatavilla lantaa, on karjataloutta alueella, vaikka ravinneresursseista tulisi tuontiongelmia/kamppailua/pulaa

Uhat

Onko markkinoita?

Nykyisille tiloille ei ole enää jatkajia

Tuotantosuunnan muutos vaatii rahaa

Onko kone kantaa? Koneiden kalliit hinnat.

Viljelykierto uupuu. Maan ravinnepitoisuudet voivat heiketä.

Hanhet ja hankipellot.

Ilmastomuutos ja ääriolosuhteet.

Kuivat sääolosuhteet, kastelun tarve.

Syksyn märkyys heikentää pellon kasvukuntoa.

Pellot mm. heinän tuotannossa, jolloin seuraavaksi ei voi laittaa vihanneksia. Mietittävä viljelykierto etukäteen tarkkaan (kasvitaudit ja tuholaiset).

Kasvinsuojeluaineet (saatavuus eri kasvinsuojeluaineille)

Osaavan työvoiman tarve.

Kannattavuus heikko sadolle.

Viljelijöillä oltava oma puskuri investoinneille.

Osaamisen saaminen/jatkuminen

Olisipa hienoa jos...

- olisi enemmän kotimaisia kasvisvalmisteita tarjolla
 - kotimaisten vihannesten valikoima kasvaisi
 - ympäri vuoden olisi varmasti saatavilla kotimaisia marjoja ja vihanneksia
 - kotimaisia kasviksia kulutettaisiin enemmän myös julkisessa ruokailussa
 - kotimaisia kasviksia olisi enemmän saatavilla (lajit, ympärivuotisuus)
 - kotimaisia kasviksia (tuotteita ylipäätään) käytettäisiin kouluissa ja ravintoloissa
 - pystyisi valitsemaan kotimaisen ravintola-annoksen
 - uusia viljelijöitä tulisi ja heidän yhteistyö olisi vahvaa
 - olisi tarkempaa tietoa "erikois"vihannesten tuotantoaloista Suomessa ja Itä-Suomessa
 - olisi kehittyvä vihannestuklusteri
 - olisi tuottajaorganisaatio Itä-Suomessa
 - olisi oma tuottajaorganisaatio
 - olisi koulutushankkeita
 - olisi jalostavaa teollisuutta
 - jos alalla olisi bränditarinoita
 - olisi toimittajayhteistyötä
 - vihannekset tulisivat lähialueelta
 - jos tuotanto monipuolistuisi ja jatkojalostus saataisiin sille nousuun
 - olisi monipuolista ja kannattavaa tuotantoa, jatkojalostusta ja vientiä ulkomaille
 - pystyttäisiin vastaamaan paikallisella tuotannolla ruokakulttuurin kehitykseen
 - uusien "trendi"kasvien viljely lisääntyisi
- saimme brändättyä itäsuomalaiset vihannekset vientiin
 - saataisiin markkinoille kotimaiset vastineet tällä hetkellä ulkomailta tuotaville vihanneksille
 - jos tuotannosta kiinnostuneet viljelijät verkostoituisivat paremmin heti alussa
 - tuotantoa lähettäisiin kehittämään osuuskuntina tai yhteisöinä
 - Itä-Suomeen saataisiin paljon lisää tuottajia
 - kotimaista tuotantoa arvostettaisiin myös maksamalla siitä enemmän
 - arvostus vihannestuotantoa kohtaan kasvaisi
 - työvoiman käyttöä voitaisiin vähentää teknologian avulla
 - tuotanto olisi riittävän iso jotta voisi myös pitää lomaa
 - olisi työvoimaa, jotta voisi pitää vapaapäiviä töistä
 - tuotettaisiin laatua, joka erottuu massasta

Olisipa hienoa jos...

- hinnat olisi tuotteissa kohdillaan
- itäsuomalainen vihannes olisi brändituote
- suomalaisille vihanneksille saataisiin hyvät vientimarkkinat
- lajikevalikoima olisi monipuolisempi
- olisi mahdollisimman paljon kotimaista tuotantoa
- kuluttajat ostaisivat kotimaisia tuotteita, eivätkä valittaisi hinnasta
- Savo olisi sipulimaakunta. (sipulimarkkinat tms.)
- vihannestuotteista maksettaisiin riittävä hintaa, jotta tuottaminen olisi kannattavaa.
- alueella olisi vihanneksia jalostava yritys
- yhteistyöllä pystyttäisiin ostamaan riittävän hyvä konekanta, joka vähentäisi työkuormannuksia ja mahdollistaisi erilaisten kasvien kasvatuksen.
- Luken puutarhaosaamista siirrettäisiin ja toteutettaisiin myös Itä-Suomessa.
- hankinnoissa suosittaisiin kotimaista ja lähialueen tuotantoa.
- kuluttajatutkimusta tehtäisiin nuorten parissa tehdään, jotta saataisiin selville tulevaisuuden markkinoita.
- vihannestuotannon tuotekehittelyä muokattaisiin, jotta vihannekset olisivat ns. trendikästä ruokaa.
- saataisiin uusia nuoria vihannestuottajia.
- saataisiin luonnonmukaisia tuotteita markkinoille (luomutuotteita).
- vihannespelloille olisi vedetty kastelurunkoputket. Näin saataisiin sadetus liitäntäletkuilla helposti.
- tuotantopanokset ja lisäysaineisto olisi puhdasta ja kierrätyslannoitteita saataisiin läheltä. Ympäristö pysyisi puhtaana.
- vertikaaliviljelyä kehitettäisiin"

Ratkaisuja toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi (1/2)

- Vastataan ruokatrendien kysyntään kotimaisella tuotannolla
- Tehdään tuottajaosuuskunnat ja tuottajaorganisaatiot houkuttelevammiksi vaihtoehtoiksi ja edistetään niihin sitoutumista
- Edistetään vihannestuotannosta kiinnostuneiden viljelijöiden verkostoitumista alusta alkaen
- Maksetaan parempaa hintaa kotimaisista tuotteista ja suositaan lähellä tuotettua
- Hyödynnetään teknologiaa nykyistä paremmin tuotannossa ja eri työvaiheissa
- Edistetään ja panostetaan vientiin
- Panostetaan vihannestuotannon arvostuksen nostamiseen
- Edistetään uusien trendikasvien viljelyn lisäämistä
- Annetaan tukea tilakoon kasvattamiseen, tilakoon tulisi olla riittävän iso, että lomat ja vapaat pyörivät kunnolla
- Panostetaan laatuun ja laadun markkinointiin jotta tuotteet erottuvat massasta
- Maksetaan lisähintaa paikallisesti tuotetulle tuotteelle
- Edistetään monipuolisen ja taloudellisesti kannattavan lähiruuan tuotantoa paikalliseen kulutukseen
- Edistetään vihannestuotannon taloudellista kannattavuutta ja että tuottaja saisi riittävän hinnan tuotannolle
- Edistetään vihannestuotannon jatkojalostusta
- Luodaan "kasvistinderi" jonka avulla helpotetaan tuottajien ja jatkojalostajien kohtaamista.
- Lisätään kuluttajien ja ennen kaikkea lasten ja nuorten osaamista kasvien tuotannosta
- Pyritään lisäämään avoimuutta ja keskustelua elintarvikekaupan hinnanmuodostuksesta. Tämä parantaisi kuluttajien ja tuottajien luottamusta.
- Edistetään vihannesealan koulutuksen houkuttelevuutta
- Kirkastetaan ja päivitetään Itä-Suomen ruokaprovinssin profiilia ja sisällytetään siihen vihannestuotanto vahvasti.
- Ratkaisuja julkiset keittiöt
- Esimerkiksi Kiuruvesi päättänyt, ettei käytetä soijaa vaan kotimaisia kasviproteiinituotteita
- Kehitetään puolivalmisteita ja yrityksiä, jotka tekevät esikäsittelyä
- Pakasteet tarjoavat hyviä vaihtoehtoja
- Jatkojalostuksen suhteen tuotantoa täytyisi olla alueellisesti, jotta kuljetuskustannukset järkevät
- Perustetaan tuottajaorganisaatio, mukaan tarvitaan aktiivisia viljelijöitä ja MTK, muita? Olisiko tämä Agri-food klusterin tehtävä?
- Tuottajaorganisaatio voisi löytää kanavia myös "ylituotanto"erille ja sivuvirroille

Ratkaisuja toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi (2/2)

- Lisätään vihannealan koulutusta ja hanketoimintaa
- Viljelyn aloittaminen vaatii aikaa, tarvitaan malttia
- Tuodaan esiin hyviä toimintamalleja
- Huomioidaan että Maa- ja kotitalousnaiset ovat aktiivisia tällä alueella
- Panostetaan koulutuksen tasoon ja laatuun sekä yrittäjähenkisyyteen. Ne ovat tärkeitä, jotta saadaan uusia opiskelijoita, jotka työllistyvät.
- Helpotetaan sukupolvenvaihdoksia, jotta vanhempi polvi väistyisi riittävän aikaisin ja uusilla olisi tilaa yrittää
- Voisiko osa vanhemmasta polvesta lähteä tilan ulkopuolelle töihin, tällaisiakin esimerkkejä on (raskas työ vaatii veronsa)
- Pellon saatavuus voi olla joskus vaikeaa, jos lopettavat tilat ei halua myydä peltojaan
- Tuetaan monimuotoisuutta myös yritystoiminnassa: monta tukijalkaa oltava varsinkin pienillä tiloilla, jotta riskit hallinnassa
- Tilan ulkopuolinen työ voi olla tärkeää myös, jotta saa erilaista näkemystä ja verkostoja, ei myöskään ole niin suuret paineet ainakaan viljelyä aloittaessa
- Edistetään vihannestuotannon brändäystä. Mietitään miten tehdä alasta kiinnostava.
- Alalle on saatava lisää näkyvyyttä, ”brändilähettiläitä” !
- Vähennetään alueiden välistä kilpailua ja kyräilyä
- Tehdään toimittajien kanssa yhteistyötä

Ratkaisuja toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi (1/1)

- Kehitetään koulutusta niin että se vastaa tarvetta
- Suositaan valinnoissa enemmän kotimaista perunaa kuin tuontibataattia
- Kouluruoka! Käytetään suomalaisia tuotteita tuontiruoan sijaan laitoskeittiöissä
- Otetaan haltuun markkinointiosaaminen
- Kehitetään reseptiikkaa nuorten makutoiveet huomioiden, siten että vihannesten käyttömahdollisuudet huomataan
- Panostetaan kohtuuhintaiseen, mutta edistyskelliseen teknologiaan, jolla tuotannon tehostaminen (resurssiäisyys) onnistuisi pienemmälläkin tilakoolla
- Panostuksia kannattavan viennin edistämiseen ja brändäykseen
- Puromäen puutarhan esimerkki inkivääriin viljelystä on mainio!
- Hankkeiden merkitys on iso. Alueen tarpeiden ymmärtäminen hankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Viljelijät kaipaavat koulutusta ihan perusteista talouden hallintaan
- Brändäys ja tuotekehitys on tärkeää
- Jos kouluruokailussa tarjottu peruna on heikkolaatuista, se ei rohkaise käyttämään perunaa myöskään kotikeittiöissä.
- Hankintaosaaminen haltuun julkisiin keittiöihin
- Julkisten hankintojen rooli tärkeä
- Kysynnän ennakkointi olisi tärkeää: onko jotain uusia kasvilajeja, joita kannattaisi tuoda markkinoille
- Osayrittäjyyden mahdollisuus olisi tärkeää, esim. palkkatyön ohella
- Osaamisen kehittämistä ja tietoa eri lajien ja lajikkeiden viljelystä tarvitaan. Neuvonnalla ja koulutuksella on tärkeä rooli.
- Alan imagon nostamista tiedottamisella ja viestimisellä. Lisätään tietoa kuluttajille.
- Markkinoilta rahan jakaminen tasaisemmin. Tuottajan tulisi saatava enemmän tulosta.
- Tarvitaan osaamista taloudesta ja neuvontaa.
- Hintalisä ulkomailta tuotavilta ruoilta.
- Lisätään vihannesten houkuttelevuutta, jotta esimerkiksi nuoret syövät.
- Tuetaan kotimaista työtä ja käytetään kotimaisia raaka-aineita.
- Ilmastonmuutosta hillitään ja pyritään ekologiseen elintarvikeketjuun.
- Vihannesalan kasvu vaatii sitoutumista ja pitkäjänteistä. Tulokset näkyvät pitkällä aikavälillä.
- Osaamista jaetaan yhdessä ja yhteishankintoja mietitään.
- Vihannesosaamiskeskus Itä-Suomeen
- Brändäys tuotteille.
- Miten houkutelavuus paranee?
- Alan koulutusta, jossa testiviljelymaatilalla (kokeilussa uudet lajikkeet, testaukset jne).
- Hankkeet, joissa kehitetään yhteistyötä.
- Pienten tuottajien verkosto, jolla saada laajuutta.
- Logistiikan ongelmat pitäisi pystyä ratkaisemaan (kuluttaja hakee tilalta tai sovittu ajankohta, jolloin hakee tuotteet).
- Satoa myydään ennakoon, jolloin viljelijä saa tuloja etukäteen.
- Ammattilais-REKO

Projektet Mångfunktionella odlingsmetoder förnyar grönsaksproduktionen (Hyöty) ordnade evenemanget Framtidens grönsaksproduktion i Vasa den 20.11.2024. Under tillfället diskuterades grönsaksodlingens styrkor och utmaningar idag. Här under ett sammandrag av diskussionerna som genomfördes i 5 närgrupper och en distansgrupp.

Styrkor	Svagheter	Möjligheter	Hot
Politik	Politik	Politik - värnas det finländska jordbruket. Beredskapsfrågor och livsmedelsförsörjning borde konkretiseras	Politik
Det finns regionala kluster	Administrationen	Gröna näringar intresserar	Världsmarknaden och beroende av t.ex. Rysk gödsel
Kunderna vill köpa inhemskt	Lite efter i kvalitetssystem i förh. till övriga världen	Nya kostråd ökar grönsaks-konsumtionen	Ökad byråkrati
Ökat intresse bland konsumenter	Ingen gemensam miljödiskussion	Hälsotrender och ökat intresse för vegetarisk kost	Många krav på färre odlare
Bra rykte & positiv bild	Centraliserad marknad	Fungerande kvalitetssystem	Mångfaldskraven
Bra kvalitet och rena på produkter	Liten marknad, långa avstånd	Konsumenter vill köpa inhemskt och närproducerat	Klimatförändringen
Rekoringar i regionen	Klimatförändringen	Genbank	Variera väderförhållanden
Vårt geografiska läge	Fröproduktion & förädling saknas	Växtföljd samt nya och bättre odlingstekniker	Långa torrperioder
God tillgången på rent vatten	Små åkrar och långa avstånd	Nya bekämpningsmedel	Nya skadegörare; ogräs, insekter och sjukdomar
Tillgången på lämplig mark	Behov av grundtorrläggning av åkrar	Finsk vinter = färre skadedjur och sjukdomar	Begränsad tillgång på växtskyddsmedel
Tillgången på ren mark och rent samt stabilt klimat	Nya ogräs (hönshirs), nya skadegörare	Teknik	Smal genetisk bas
Goda förutsättningar för odling, tillgång på ljus & bördiga marker	Kort dags växter t.ex. lök trivs ej	Ljus och sval sommar ger god kvalitet	Teknik
Möjlighet till växelbruk	Arbetsdrygt	Frihet	Brist på nya företagare
Litet behov av bekämpningsmedel	Dålig lönsamhet lockar inte nya odlare	Bättre inkomster från lantbruket	Generationsväxling/kunskap går i pension
Bra maskiner och ny teknik	Få producenter och små nätverk	Intresse för nya saker och nytt sätt att jobba	Dålig prisnivå & höga kostnader
Branding	Minskat intresse att odla grönsaker	Dela erfarenheter med andra	Odlaren har svag förhandlingsposition
Kunniga odlare	Odlarnas medelålder	Arbetsplatser finns	Tillgången på arbetskraft
Samarbete, andelslag och centralisering av t.ex. försäljning och distribution	Dyra maskininvesteringar	Export, möjlighet att öka produktionen och att få ett bättre pris	import
	Säsongarbete (kort säsong)	Integrera och utbilda invandrare	Nedläggning av trädgårds-mästarutbildningen
	För lite utbildat folk & undervisningen dras in	Utveckling av utbildningsutbudet	

Här under ett sammandrag av eftermiddagens diskussioner med temat Grönsaksodlingen framtid. På plats i Vasa diskuterade 3 grupper och dessutom genomfördes en gruppdiskussion via Teams.

DET SKULLE VARA BRA OM:

- Det finns odlare, utbildningsvägar, mark för odling och kunder!
- Vi hade vilja att satsa på livsmedelsproduktion, även politiker borde ha intresse att satsa
- Det även skulle finnas utrymme för småskaligt och närodling. Stora produktionsanläggningar sårbara, t.ex. på grund av kloning. Skulle man bry sig mer om vad som produceras om det odlas småskaligt och lokalt. Försök har gjorts i Sverige, men det går inte riktigt bra hittills.
- Byråkratin skulle digitaliseras och synkas mellan register och myndigheter så att man som jordbrukare fyller i siffran på ett ställe och sedan synkas den till de andra som behöver samma information automatiskt
- Bra om ett krav att offentliga kök skulle säsongsanpassa sina menyer enligt vad som finns lokalt. De faktiskt har pengar att köpa lokala varor.
- Regeringen skulle satsa på utbildning inom trädgårdsbranschen, att det finns resurser för den
- Så många finländare som möjligt väljer inhemska produkter, hur kan vi väcka konsumenten att göra sådana val? skattelättnader för inhemska produkter?
- Andra faktorer än pris väger in tyngre vid upphandlingar, som till exempel arbetskraft lokalt, sociala effekter och andra fördelar än ett lågt pris för upphandlingen.
- Odlarna skulle vara bättre att branda sina produkter
- Odlarna aktörerna skapade och upprätthöll nätverk utanför Finland
- Odlarna skulle samarbeta mera
- Det fanns mera kunskap/kunnande och utbildning inom teknik -> odlare (gammal som ung) hänger inte alltid med i
- Alla som vill göra generationsväxling ska ha någon att göra det med
- Gräns för hur länge ett dödsbo får hållas odlat (3, 5, 7...år) liksom i andra länder i Europa
- Arrendering av åker kunde fungerade bättre
- Större skifteshelheter
- Vi importerade mindre grönsaker
- Det skulle användas mindre importerade varor i produkter i butiker, restauranger, industrin
- Kraven på importvara skulle vara samma som för inhemska. Finns många krav men främst produktionskraven till exempel gällande miljö, mänskliga rättigheter. Inom EU finns det skillnader på växtskyddssidan.
- Olika märkningar/certifieringar finns det för många av. Det är för stort ansvar på konsumenten som att välja rätt miljövänliga produkter. Göra ett system där alla varor jämförs på samma villkor istället för flera olika system. En centraliserad certifiering. Eller en begränsning på hur många märkningar en produkt får ha. En utomstående opartisk övervakare istället för att de övervakar sina egna märkningar.
- Konsumenten skulle vara mera informerad om vad certifiering innebär i praktiken
- Handeln skulle ta ett större ekonomiskt ansvar för certifieringskostnaderna
- Handeln/marknaden skulle betala mera för certifiering, ingen prisskillnad för tillfället
- Vi hade förutsättningar att hållbart och lönsamt kunna fortsätta att odla grönsaker av hög kvalitet
- Vi är öppna för nya möjligheter
- Hade unga som är intresserade av trädgårdsproduktion
- Det skulle finnas flera hobbyodlare – som vet hur svårt det är att odla
- Det skulle finnas flera biogas och biokolanläggningar
- Rådgivning kunde hjälpa med mera sammanställningar t.ex. gällande växtskydd åt odlare – kunde säljas som paket

ÅTGÄRDER SOM BORDE GENOMFÖRAS

- Branschorganisationer och odlare borde mera delta i evenemang lokal, regionalt och internationellt
- Aktiebolag tog in delägare som skolas upp före de tar över verksamheten
- Projekt (next generation) där unga möts i träffar, närverkar och möjligheten att hitta efterföljare förbättras - borde också nå ut till utbildningen (Närpes grönsaker)
- Grundbevattnings/torrläggning måste bli mera fungerande – både juridiskt och tekniskt (vattenreservoarer, ledningar). Administrationen är inte up to date. Stöd behövs för finansieringen – påverka på nästa CAP
- Enklare struktur på utbildningen (ekonomiskt hållbarare) men utbildningsinnehållet måste vara varierande och erbjuda mångsidigt utbud på teknik, trädgård och dyl.
 - o Utbildning på flera språk
- Spjälka upp kostnadsstrukturen och göra den offentlig för konsumenterna -> genomskinlighet genom livsmedelskedjan
- Grönsaksodling kunde kombinerat med djurhållning, exempel finns i Skåne
- Exporten borde utvecklas och underlättas även från myndighetshåll

ALLMÄNNA TANKAR OM GRÖNSAKSPRODUKTIONEN FRAMTID

- Får vi små och riktigt stora gårdar i framtiden, kommer de mellanstora försvinna?
- Om det ska trenda på tiktok ska det ske på engelska
- Behovet av mat kommer inte att försvinna
- Vi ska kombinera produkterna med en upplevelse, då ökar intresset!
- Hållbart jordbruk, vattentillgång, klimatförändring → maten kommer i framtiden från norra Europa i stället för Medelhavsområdet. Till exempel arabländer börjar köpa från Nordeuropa för att säkra tillgången.
- Varför har vi inte haft viljan för att satsa på mat som produkter – men har vi en kapacitet
- Grönsaksodling behöver mycket tid och arbete, vilket kan avskräcka unga till att bör odla?
 - o Den största motivationen för unga att starta ett företag är att det ska gå bra för företaget.
- Kvaliteten är bra på vår mat
- Örtor har mycket bra
- Export ökar möjligheten till ett gott pris
 - o Jätteviktigt med export för att jämna arbetet på gården
 - o Men man bör komma ihåg att det finns andra krav på t.ex förpackningsmaterialet i Sverige än i Finland
- Odlingen bör vara i balans med efterfrågan
- Marknadsföringen av inhemska grödor med stöd är otillåten
- Finns rum för större areal/aktörer på marknaden
- Robotar minskar behovet av arbetskraft bl.a. gällande förpackning

HUR SKALL VI UPPNÅ DEN ÖNSKADE FRAMTIDEN, VILKA ÅTGÄRDER BEHÖVS?

- Reglera marknaden, vilket inte är lätt. Produktionen måste gå ihop och kräva att de tar på sig certifieringskostnaden. (Bör göras på EU-nivå)
- Syke, Luke och livsmedelsverket behöver ha ett team som tillsammans ser på digitaliseringen och koordineringen av uppgifter.
 - o Borde fungera mellan kommersiella och myndighetssystem
- Det utbildas nog en hel del arbetare, men sedan geografisk spridning på var arbetarna behövs. samarbete mellan företagens behov och utbildningen hur man kan svara på företagens behov. brist i Österbotten och Åland, finns tillräckligt eller mer på andra håll.
 - o Kunde ordnas mera på distans, för det är långt mellan ställena nu. Om man jobbar behövs flexibilitet så att man kan jobba på sidan om studierna. mera praktiskt arbete i studierna. Nu lång inlärningsperiod efter att de börjat jobba. Gäller alla utbildningsnivåer. Mycket fast i var man råkar gå sin praktik, skolan har mindre ansvar.
 - o Få erfarenheten av de som går i pension överförd och tagen på vara av de som kommer efter. krävs mera flexibilitet i utbildningarna till exempel med avtal med gårdar att de gör en del praktiskt istället för teoretiskt. Ta till sig att alla som blir jordbrukare inte har växt upp på en gård.
 - o mera flexibilitet, mera praktiskt, det behövs pengar till skolor för att förverkliga detta. Nu vill de få folk snabbt färdiga för finansiering, bättre om de kan få spendera tid på en bra praktikplats.
- Importkraven behöver beslut på EU-nivå. mest drastiska skillnaderna mellan EU och övriga världen. även inom EU, till exempel Polska äpple och potatis som har helt olika produktionskrav. Finns saker man kan göra bara i Finland också. Det är svårt att gå in och reglera, kunde kanske göras med moms eller liknande. Tullar är inte tillåtna inom EU.
- Vem kan reglera certifieringar? Behöver både globalt och inom EU. Inom EU en bestämmelse så kan EU kräva en viss standard på det de importerar. till exempel Finska flaggan på en produkt så vet man att då ingår alla de här märkningarna under den. I CAP planen står det mycket om certifieringar nu.
- Upphandlingar på kommunernas eller välfärdsområdenas bord? hur får man dem att uppskatta annat än lågt pris? I kommunerna är det numera företag som sköter om upphandlingen.
 - o I nya näringsrekommendationerna finns det mycket man ska äta som vi inte ens har här, till exempel nötter. Behövs det i näringsrekommendationerna?

Sammanställningen gjord av Nina Sevelius

utvecklingschef för trädgårdsproduktion, SLF

11.2.2025 Vihannestuotannon tulevaisuuden polut vuoteen 2035 -tapahtuma Piikkiössä

Ryhmä 1. Kuluttajalähtöisyys ja kotimaisuuden arvostus

Tavoitteen tarkka kuvaus

Lisätä kotimaisten vihannesten tuotantoa ja kulutusta tarjoamalla kuluttajille laadukkaita ja maukkaita tuotteita sekä parantamalla tietoisuutta terveellisistä ja laadukkaista vaihtoehtoista. Tarjotaan erityisesti lapsille, nuorille ja perheille lisätietoa ja myönteisiä kokemuksia kotimaisista vihanneksista.

Toimenpiteet ja toteuttajat

- Ruokakasvatuksen lisääminen
 - Järjestetään teemapäiviä kouluissa ja päiväkodeissa, joissa lapset ja nuoret pääsevät valmistamaan ruokaa kotimaisista vihanneksista.
 - Viljelykokeilut kouluissa lisäävät ymmärrystä ja kiinnostusta tuotantoa kohtaan.
- Kuluttajätietoisuuden parantaminen
 - Tuote-esittelyt kaupoissa ja mahdollisuus vierailla tiloilla.
 - Sosiaalisen median kampanjat ja tiedon levittäminen ruoan laadusta.
 - Selvitykset kuluttajien odotuksista ja laadun käsityksistä.
- Arvoketjun yhteistyön vahvistaminen
 - Lisätään yhteistyötä viljelijöiden, yritysten, teollisuuden, kaupan ja järjestöjen (esim. MTK) kesken vastuullisuuden ja kotimaisuuden edistämiseksi.

Onnistumisen mittari

Kotimaisten kasvien tuotantoa ja kulutusta seurataan tilastoista ja kulutustutkimuksista ja -seurannasta.

Merkityksellisyys

Tavoite on ajankohtainen uusien ravitsemussuosittelujen valossa ja vaikuttaa myönteisesti kansanterveyteen sekä puutarhaelinkeinojen elinvoimaisuuteen. Kuluttajien hyvinvointi ja kotimaisen ruoantuotannon tukeminen yhdistyvät tavoitteessa hyvin.

Aikataulu

Tilanteen kehitystä seurataan vuoteen 2035 asti, johon mennessä tavoitteena on selkeä kotimaisten vihannesten kulutuksen kasvu.

Ryhmä 2. Monipuolinen ja kestävä vihannestuotanto

Tavoitteen tarkka kuvaus

Laajentaa vihannestuotantoa maantieteellisesti ja hyödyntää alueellista viljelykiertoa viljelijöiden yhteistyöllä sekä edistää kestävää tuotantoa erilaisilla viljelymenetelmillä.

Toimenpiteet ja toteuttajat

Tavoitteen saavuttamiseksi hyödynnetään pölyttäjäturvallisia käytäntöjä, kuten kukka-, alus- ja kerääjäkasvien viljelyä, sekä panostetaan kasteluun ja maanparannusaineisiin. Kasvava kysyntä tukee tuotannon kannattavuutta.

Kysynnän kasvua edistetään viestimällä erityisesti lapsille, nuorille ja heidän vanhemmilleen sosiaalisen median kautta. Vihannesten tulee olla houkuttelevia ja helposti lähestyttäviä – esteenä voi olla esimerkiksi multaporkkanoiden vieroksunta.

Onnistumisen mittari

Tulokset voidaan todentaa tilastojen avulla, esimerkiksi vihannesten kulutuksen ja viljelyalan muutoksina.

Merkityksellisyys

Vihannesten runsas käyttö parantaa kansanterveyttä. Niitä tulisi syödä pääasiassa tuoreina ilman lisäaineita ja ylimääräistä suolaa. Viljelyn on oltava taloudellisesti kannattavaa tuottajalle ja kaupassa tuotteiden tulisi olla kuluttajalle hinnaltaan kohtuullista.

Aikataulu

Tavoitteena on, että suomalaisten vihannesten kulutus nousee 500 grammaan päivässä vuoteen 2035 mennessä.

Ryhmä 3. Kuluttajalähtöisyys ja kotimaisuuden arvostus

Tavoitteen tarkka kuvaus

Tavoitteena on lisätä kotimaisten vihannesten kulutusta, parantaa kuluttajien ymmärrystä satokausiajattelusta ja tuottaa entistä enemmän kotimaisia vihanneksia. Tämä edellyttää kuluttajien tietoisuuden lisäämistä kotimaisten tuotteiden eduista ja ostokäyttäytymisen muuttamista. Tavoitteena on myös parantaa huoltovarmuutta ja omavaraisuutta vihannestuotannossa, pienentää kulutuksen hiilijalanjälkeä sekä lisätä työllisyyttä ja vientiä.

Toimenpiteet ja toteuttajat

- Kuluttajille tarjotaan enemmän tietoa kotimaisten vihannesten eduista, saatavuudesta ja satokausiajattelusta.
- Yhteistyötä lisätään tuottajaorganisaatioiden ja kaupan kanssa, mikä helpottaa kotimaisten tuotteiden pääsyä markkinoille. Kaupan ja tuottajien välinen yhteistyö tuo kotimaiset vihannekset paremmin esille, ja kaupan pienemmät katteet kotimaisista tuotteista edistävät vihannesten myyntiä.

Onnistumisen mittari

- Kotimaisten vihannesten osuus kulutuksessa pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 100 %.
- Kotimaisten vihannesten ostoprosenttia mitataan esimerkiksi kaupan äppien ja ostodatan avulla.
- Suoramyynti kaksinkertaistuu nykyisestä.

Merkityksellisyys

Tavoitteet ovat tärkeitä ympäristön, talouden ja yhteiskunnan kannalta. Kotimaisten vihannesten kulutuksen lisääminen parantaa huoltovarmuutta ja omavaraisuutta, pienentää hiilijalanjälkeä ja tukee kotimaisia viljelijöitä. Tavoitteet lisäävät työllisyyttä vihannestuotannossa ja mahdollistavat viennin kasvun.

Aikataulu

Muutos kotimaisten vihannesten kulutuksessa ja tuotannossa voi alkaa heti.

Ryhmä 4. Monipuolinen ja kestävä vihannestuotanto

Tavoitteen tarkka kuvaus

Kaksinkertaistaa vihannesten kulutus nykyisestä 45 kg/hlö -> 90 kg/hlö

Toimenpiteet ja toteuttajat

Tavoitteeseen pyritään kuluttajien tietoisuuden lisäämisen ja yleisen asennemuutoksen kautta sekä lisäämällä kasviksia laitosruokailussa (päiväkodit, koulut, armeija) avulla.

Käytännön keinoiksi ehdotettiin:

- Julkista tukea siemenjakoihin ja viljelyvälineisiin (esim. osana äitiyspakkausta)
- Siirtolapuutarhojen ja viljelypalstojen määrän lisäämistä
- Kiinteistöveron kevennyksiä pihaviljelyyn kannustamiseksi
- Kasvisten veronkevennyksiä ja mahdollisia veronkorotuksia lihalle

Onnistumisen mittari

Tavoitteen edistymistä voidaan seurata tilastoimalla vihannesten kulutusta per henkilö sekä tarkastelemalla julkisen sektorin ruokahankintojen sisältöä. Lisäksi voidaan arvioida vihannestuotannon kasvua maakunnallisesti, seurata vihannesvalikoiman kehitystä kaupoissa ja kuluttajien asenteita.

Merkityksellisyys

- Terveydelliset hyödyt – Kasvisten suurempi kulutus edistää kansanterveyttä.
- Omavaraisuus ja huoltovarmuus – Lisääntynyt vihannestuotanto vahvistaa ruokaturvaa.
- Ympäristövaikutukset – Kasvispainotteisempi ruokavalio on ilmastoystävällinen vaihtoehto.

Aikataulu

Tavoitteeksi asetettiin vihannesten kulutuksen kaksinkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä.

Ryhmä 5. Elinvoimainen pienviljely

Tavoitteen tarkka kuvaus

Parantaa huoltovarmuutta ja omavaraisuutta pienviljelyn kautta. Vähentää maatalouden ympäristövaikutuksia ja tukea paikallisia yhteisöjä. Kehittää kylätyyppisiä ratkaisuja, joissa ruoantuotanto on omavaraista, tehokasta ja yhteisöllistä.

Toimenpiteet ja toteuttajat

Tavoitteeseen pyritään panostamalla pienviljelyn innovaatioihin, kehittämällä uusia tuotantoratkaisuja (esim. vertikaaliviljely) ja hakemalla ideoita muilta aloilta. Pienimuotoiseen viljelyyn ja yhteisöllisyyden kasvuun tähtääviin toimiin kohdistetaan tukia.

Onnistumisen mittari

Vihannestilojen määrä kasvaa 100-kertaiseksi 20 vuodessa, eli noin 10 % vuodessa.

Merkityksellisyys

Muutos on välttämätön ekologisista, taloudellisista ja yhteisöllisistä syistä. Pienviljely vähentää kuljetuskustannuksia, ruokahävikkiä ja hiilijalanjälkeä sekä parantaa ruoan laatua ja läpinäkyvyyttä. Yhteisöllisyys tuo mukanaan keskinäistä huolenpitoa, turvallisuuden tunnetta ja yhteiskuntarauhaa.

Aikataulu

Vuoteen 2050 mennessä tavoitteena on 1000 toimivaa pienviljely-yhteisöä.

19.3.2025 Vihannestuotannon tulevaisuus 2035 – näkymät ja tavoitteet -webinaari

Vihannestuotannon tulevaisuus 2035 – näkymät ja tavoitteet -webinaari 19.3.2025

Kooste ryhmäkeskustelusta ”**Jatkojalostus, brändäys ja vienti**”

Terhi Suojala-Ahlfors, Luonnonvarakeskus

Ryhmäkeskustelu teemasta ”**Jatkojalostus, brändäys ja vienti**” (Vihannestuotannon jalostusta kehitettäisiin, jotta kotimaisille tuotteille saataisiin enemmän lisäarvoa, vientimahdollisuudet paranisivat ja suomalaiset vihannekset erottautuisivat brändituotteina.)

Tavoitteen tarkempi kuvaus

Suomalaisten vihannesten brändimielikuvan selkeyttäminen. Tunnistetaan kotimaisten tuotteiden hyvät ominaisuudet (esimerkiksi puhtaus, laatu ja kestävät tuotantotavat) ja viestitään niistä eri keinoin. Helpotetaan kotimaisten tuotteiden tunnistamista, jotta kuluttajien on helpompi valita niitä. Kehitetään edelleen viljelyä, jotta omavaraisuusastetta saadaan nostettua ja ympärivuotista tarjontaa edistettyä. Pidetään huolta, että tuotteista saadaan riittävä hinta ja ala pysyy elinvoimaisena.

Toimenpiteet ja toteuttajat

Helpotetaan kotimaisten raaka-aineiden ja tuotteiden tunnistamista ja löytymistä

- yhteistyössä kaupan kanssa tuodaan esiin kotimaisten tuotteiden hyviä ominaisuuksia
- verkkokaupassa helpotetaan kotimaisten tuotteiden valintaa – esim. tilauksen alkuun mahdollisuus valita, että tilataan ensisijaisesti kotimaisia tuotteita
- kauppoihin hyllyjä/osastoja, joista kotimaiset tuotteet löytyvät
- myös julkisissa hankinnoissa löydettävä keinoja, joilla voi useammin valita kotimaisen vaihtoehdon ja tietää lisää ruoan alkuperästä
- ruokakasvatusta lapsille – kaupat mukaan tähän

Halpuus-trendin rinnalle lisää tietoa kuluttajien (ja myös kaupan) päätöksenteon tueksi

- lisää tietoa siitä, mistä kotimaisten tuotteiden hinta muodostuu
- kaupalle ymmärrystä siitä, että ”halpuutus” (kampanjat) voi tehdä tuotannosta kannattamattoman, mikä vaarantaa kotimaisen tuotannon

Brändimielikuvan luominen/parantaminen: tuodaan kuluttajien tietoon tarinoita tiloilta ja tuotteista, toistuvasti ja pitkäjänteisesti

- mm. somen kautta, kohderyhmänä erityisesti nuoret (ns. kasvislähettiläät jakamaan tietoa)
- painotetaan satokausiäjtätelua
- myös ravintolaruoan yhteyteen lisää tietoa tuotteiden taustoista

Viljelyn kehittäminen: jatkettava ponnisteluja viljelyn kehittämiseksi, jotta satokautta saadaan pidennettyä ja sadontuottoa varmistettua -> omavaraisuusasteen nosto

Tekijät: tarvitaan isompi yhteenliittymä edistämään kotimaisen ruoan tarjontaa ja kulutusta (mukaan yritykset, viljelijät, kauppa, muut toimijat)

Onnistumisen mittari

Tuotanto- ja tuonti/vienti-tilastot, kaupan omat myyntitilastot (-> kotimaisten tuotteiden osuus)

Merkityksellisyys

Ravitsemussuositukset kehottavat lisäämään ja monipuolistamaan kasvisten käyttöä. Omavaraisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta on tavoiteltavaa suosia kotimaassa tuotettua ruokaa.

Vihannestuetannon kilpailukykyisyyttä on samalla ylläpidettävä, jotta riittävä omavaraisuus voidaan saavuttaa.

Aikataulu

Mikäli toimeen tartutaan pian, v. 2035 olisi selviä tuloksia näkyvissä eli kotimaisten vihannesten kulutus olisi noussut selvästi.

Vihannestuotannon tulevaisuus 2035 – näkymät ja tavoitteet -webinaari 19.3.2025

Kooste ryhmäkeskustelusta ”Uusien viljelijöiden saaminen alalle ja verkostoituminen”

Riitta Savikko, Luonnonvarakeskus

Ryhmäkeskustelu teemasta: Uusien viljelijöiden saaminen alalle ja verkostoituminen. Alalle tarvitaan uusia viljelijöitä, joiden tuloa helpotettaisiin koulutuksella, tuottajaorganisaatioilla ja vahvemmalla yhteistyöllä.

Tavoitteen tarkempi kuvaus

Uusien vihannesviljelijöiden muutoksen tuki monin tavoin: investointien taloudellinen tuki, arvoketjun luonti, osaaminen. Vihannesviljelijäksi tulee voida ryhtyä alan ulkopuolelta tulevan tai tuotantosuuntaa vaihtavan peltokasvien viljelijän tai kotieläintilan. Tähän tarvitaan koulutuksen kehittämistä, verkostoitumista ja osaamisen siirtoa, taloudellisia tukimahdollisuuksia ja uusia toimintamalleja (esimerkiksi vaiheittainen sukupolvenvaihdos). Alueilla, joilla ei ole vielä vihannestuotantoa, pitää rakentaa koko arvoketju, tuotantopanoksista, varastotiloista ja työvoimasta markkinoille asti.

Toimenpiteet ja toteuttajat

Tietopankkiin on koottu aloittavan vihannesviljelijän opas, eli tiedot siitä, mistä saa rahoituksen, myyntikanavat ja viljely-osaamisen.

- On luotu etenemisaskleet ja mallit vihannestuottajaksi ryhtymiseen tyhjästäkin, vaikka ei olisi omaa tilaa vielä.
- Aloittavan vihannesviljelijän oppaan toteuttajina tutkimus, koulutus, neuvonta yhteistyössä ja kokeneita viljelijöitä apuna tiedonvaihdoissa.

Luodaan verkostoitumismahdollisuuksia vihannesviljelijöiden kesken

- verkostoitumismahdollisuus mm. <https://www.vihannesviljelijat.fi/>
- voisiko AgriHubi olla yksi verkostoitumista mahdollista verkosto/alusta?
- maaseudun kehittämishankkeiden avulla verkostoitumista ja arvoketjun luontia eri seuduille. Jos vaihtaa tuotantosuuntaa vihannestuotantoon, tarvitsee osaamista, varastotiloja ja muita investointeja, työvoimapalkkausta ja johtamisosaamista ja sadon myyntiosaamista. Arvoketju puuttuu, pitää luoda alusta alkaen. Julkisiin ruokapalveluihin tarvitaan pestyn porkkanan tarjoajia, multaporkkana ”ei riitä”.
- kokeneista vihannesviljelijöistä mentoreita tai ”farm incubator”-hautomoita uusille viljelijöille ja vihannesviljelijöiksi haluaville

Tarjotaan vihannestuotannosta koulutusta

- yksi maatalousalan oppilaitos nykyisin tarjoaa erityisesti vihannestuotannon koulutusta
- tarjotaan koulutusta/kursseja maatalousalan oppilaitoksissa suomeksi ja ruotsiksi
- jatkuva koulutusta esimerkiksi kasvinsuojelusta (esimerkiksi oppilaitokset tai ProAgrian tapahtumat)

- Tiedontarjoamista monikanavaisesti, esimerkkeinä oppilaitosten ja ProAgrian tapahtumat, ammattilehtiartikkelit, tietokortit, puutarhanäyttelyt, AgriHubi, facebook,

Onnistumisen mittari

Vihannesviljelijöiksi haluavat ja jatkavaa etsivät tilat tietävät "uuden viljelijän tietopankin" olemassaolon.

Onko tavoite realistinen ja saavutettavissa? Mitä resursseja tarvitaan?

Tarvitaan rahoitus ja tekijät tietopankin kokoamiselle ja keskustelualustan ylläpidolle.

Uusille viljelijöille tarvitaan rahoitusmahdollisuuksia ja uusia toimintamalleja tilojen jatkamiseen. Esimerkiksi yksi mahdollisuus on vaiheittainen sukupolvenvaihdos, jotta investointitarve ei iske kokonaan yhdellä kerralla.

Merkityksellisyys

Tarvittaisiin kotimaisen vihannestuotannon kasvattamista kotimaiseen kulutukseen vastaamiseksi. Alalla olisi mahdollisuuksia taloudellisesti kannattavaan toimintaan. Uudet ravitsemussuositukset suosittelevat kasvisten osuuden lisäämistä, se luo vihannestuotantoon uusia mahdollisuuksia.

Suomessa tarvitaan uusia viljelijöitä ja uusia vihannestuottajia, jotta maataloustuotanto jatkuu. Uusia viljelijöitä tarvitaan myös alan ulkopuolelta.

Vihannestuotannon kannattavuuden parantuminen. Vihannesten viljely ei ole ongelma, vaan se, että sen saa muutettua rahaksi, siitä alkaa työ.

Aikataulu

Aloittavan vihannesviljelijän oppaaseen ja tietopankkiin tarvitaan oikeat ihmiset kolme päivää yhdessä tekemään.

Sammandrag: En hållbar grönsaksproduktion

Nina Sevelius, SLF

Ett sammandrag från Hyöty-projektets svenskspråkiga workshop den 26.3 2025 från gruppen med temat En hållbar grönsaksproduktion. Under höstens workshop hade under temat följande saker diskuterats: Grönsaksproduktionen ska baseras på diversifierade och hållbara produktionsmetoder som minskar monokulturer och miljöbelastningen för jordbruket och bidrar till anpassning till ett förändrat klimat. Efter den inledande diskussion valde gruppen att diskutera med temat Ny teknik för en mera hållbar grönsaksproduktion.

Specifik beskrivning av målet, vad vill jag uppnå?

Under diskussionen vad vi vill uppnå togs det upp tema som att användningen av drönare och robotar som blir allt vanligare ute i världen och som framledes kommer att användas allt mera också hos oss inom grönsaksproduktionen. Bevattning och dräneringsteknik är sådan teknik som grönsaksodlaren måste investera i idag då vi har allt längre torrperioder och däremellan perioder med kraftig nederbörd. Det konstaterades även att maten i dag är så billiga att odlarna inte har pengar att investera i ny teknik i den utsträckning de kunde ha behov av och vara intresserade av att göra. Det framkom även att det finns mycket sk. normal odlingsteknik som inte ännu används i tillräcklig utsträckning av grönsaksodlare, hit hör bland annat växelodling och grüngödsling. Växelodling blir allt viktigare men dyrare då tillgången på kemiska bekämpningsmedel minskar och bekämpningen av skadegörare måste skötas i allt större utsträckning på biologisk och mekanisk väg. Stödsystemet stöder inte alltid de mest förnuftiga valen utan de begränsar och styr vad man kan odla, även för sådana grönsaksodlare med ett stort urval av produkter.

Mätbar. Hur skall jag mäta framstegen? Hur skall jag veta om målet har uppnåtts?

Specifika checklistor för grönsaksodling kunde vara ett bra hjälpmedel liksom tillgången på specialiserade grönsaksrådgivare för både små och stora gårdar som förutom att ge råd kan fungera som bollplank och som har ett stort kontaktnät och kan komma med nya idéer. Odlaeren behöver även andra personer i sitt kontaktnät som de kan bolla frågor och utmaningar med.

Uppnåeligt. Är målet realistiskt att uppnå? Vilka resurser behövs?

Checklistor kan rådgivarna och forskarna tillsammans göra upp och med projektfinansiering borde det vara en rätt snabb procedur. Checklistorna borde innehålla allt man behöver för att starta en grönsaksodling men även info om hur man säljer dem. Att få tillgång till flera kunniga specialväxtrådgivare är betydligt mera utmanande. En möjlighet att få unga mera intresserade och även kunniga inom grönsaksodling är att det skulle bli en del av den traditionella lantbruksutbildningen. Inom lantbruksutbildningarna borde man ta till vana att regelbundet besöka specialväxt- och grönsaksodlare.

Relevant. Varför är målet relevant

Det behövs medel för att lyckas. Den ekonomiska pressen är stor bland grönsaksodlare och odling inklusive försäljning måste lyckas eftersom marginalerna är mycket små.

Tidsperspektiv. När är målet möjligt att uppnå?

Checklista inom 1 år och flera kunniga rådgivare inom några år.

Övrigt

- Viktigt att hitta ny information lätt om t.ex. teknik och forskning
- Antagligen mera mekanisk bekämpning i framtiden

Sammandrag: Livskraftigt jordbruk

Nina Sevelius, SLF

Ett sammandrag från Hyöty-projektets svenskspråkiga workshop den 26.3 2025 från gruppen med temat Ett livskraftigt jordbruk. Under höstens workshop hade under temat följande saker diskuterats: Jordbruk skall vara ekonomiskt livskraftiga och även småskaligt jordbruk skulle kunna ge en försörjning. Livskraftiga jordbruk ökar intresset för unga att bli jordbrukare vilket är ett måste för den fortsatta inhemska produktionen. Producentpriserna skulle stiga och stödpolitiken skulle hjälpa jordbrukarna, särskilt under magrare år. Efter den inledande diskussion valde gruppen att diskutera med temat Lönsamhet & investeringar Eftersom om man vill att någon ska syssla med grönsaksproduktion måste det finnas lönsamhet i branschen.

Specifik beskrivning av målet: vad vill jag uppnå?

Bättre fördelning av kostnader i samhället. Samhällskontrakt med en region eller ett välfärdsområde, man har kommit överens om att i den här regionen producerar vi detta och vi vill ha kvar den produktionen. Därför bidrar vi alla till att de gårdar som finns här kan hålla produktionen vid liv. Till exempel genom gemensam infrastruktur och eller stamledningar för bevattning som finns utanför den egentliga odlingsmarken, dikesrensning m.m. som kan vara gemensamt ansvar. Det borde finnas en gemensam syn på när man måste betala för saker, som till exempel dikesrensning, beskattning, överenskommelser i samhället. Det skulle vara viktigt med ett samhälleligt ansvar och när kommunen planerar infrastruktur borde de tänka till och planerar hur man använder marken. Vem ser till att allting beaktas? Kommunens ansvar? Landskapskapet? Det borde gemensamt planeras hur det kommer vatten till odlingarna så ingen odlare blir utan vatten. Målet borde vara att till exempel landskapet tar ansvar att också ta i beaktande åkermark och vattendrag i planering av till exempel vägar och vindkraftsparker. De tar med jordbruket i helhetsbilden i planeringen.

Ta ner nationella planerna på en ganska konkret nivå. Om man vill förbättra lönsamheten måste man kunna vara med och betala för det. Om ingen vill betala i stöd eller i butiken falerar det på två sidor.

Jordbruket gör mycket av vad de kan redan. Det som inte fungerar är hjälp från andra ändan med att man inte kan sälja lönsamt eller kan göra de investeringar man behöver.

T.ex. en bilfirma öppnar så bygger en kommun eller staten all infra dit, elen, vägar, infra. De företagen servas mer av samhället än lantbruket. Redan den nivån att vattenledningar som annars dras borde dras tillräckligt nära för att man ska kunna ha nytta av dem i jordbruket. En andrahandsmarknad för grönsaker som inte går att sälja i butik eller på export som ger ett skapligt andrahandspris? Förädling? Om den sämre odlingen förädlas så kan den kanske exporteras? 30% går till svinn på åkern redan, det vill man också sälja.

Mätbar. Hur ska jag mäta framstegen? Hur ska jag veta om målet har uppnåtts?

Det borde göras noggrannare planer vad som odlas var och detta borde beaktas både i landskapsplaner & kommunala planer där infran som behövs för odling bör finnas med i planeringen.

Uppnåelig. Är målet realistiskt och möjligt att uppnå? Vilka resurser behövs?

Planerna bör ha en realistisk förankring. Hur mycket pengar behövs det egentligen? Eller räcker det till största del att man tänker om? Samma utgift men flera delar på det? Att bygga stamledning kostar samma sak oberoende hur många som delar på flödet. Till exempel bevattningsgropar kan finnas på oanvänd kommunal mark.

Offentliga medel behöver inte alltid vara 100% eller inget. Hitta finansieringen genom bättre samarbeten med flera investeringskällor.

Tidsperspektiv

Mera konkreta planer kan göras på 6–12 månader ifall de ligger på kommunalnivå, landskapsplaner tar längre tid.

Attitydförändring hos befolkningen mot jordbruket tar 10 år.

Övrigt

- Bättre priser
- Ökar samarbete. Gemensamma försäljningskanaler och eller andelslag.
- SLF:s guide att starta ett trädgårdsföretag bör spridas effektivt
- Bevattning och dränering är kostnadskrävande investeringar. Ska jordbruket stå för hela risken eller ska samhället gå in och stödja? Var ska stora (gemensamma?) bevattningsdammar anläggas, ska de vara på jordbruksmark eller tex. kommunal mark? Infrastruktur och långsiktig planering behövs.
- Öka intresset för odling och nya grödor genom mentorskap. Bilda nätverk av äldre och yngre odlare med brett utbud av olika grödor och mellan sektorer som träffas regelbundet både under och utanför säsong.
- Öka konsumenternas medvetenhet
- Gårdsbutiker i kombination med andra leveranskedjor = fler ben att stå på för odlaren. Gårdsbesök/-turism ökar medvetenheten om produktionsledet och hela kedjan.
- Kommunala upphandlingar. Möjliggöra upphandlingar från mindre producenter tex genom kontraktsodling eller genom mindre partier tex alla i skolan får mat, men att det kan vara olika rätter